

Den store forskjellen mellom Paulus og de fire evangelier.

Av Jan Lilleby

☐☐ Jeg har allerede i tidligere artikler nevnt☐☐ *litt*☐ om dette, ved å poengtere at de fire IKKE må tas som troslære til menigheten. De er rent historiske skrifter som forteller om Jesu liv, tjeneste, lære til jødene, samt hans død og oppstandelse.

Om hele Jesu tid da han sto offentlig fram i Israel, sa han om seg selv:☐☐ «Jeg er ikke utsendt til andre enn de fortapte fårene av Israels hus»☐☐ (Matt. 15, 24).

Det jeg ikke har gått så veldig mye innpå i tidligere artikler/bøker er det faktum at det er en rekke☐ *betenkelige*☐ historiske fakta som bare er med og understreker at de fire aldri har vært annet enn ren historikk, og aldri noen form for troslære til menigheten.

ALLE EVANGELIENE VAR SKREVET ANNONYMT

Ikke få klump i halsen eller andre ubehagelige utslag...dette er alminnelig☐☐ *bibelkunnskap ved alle verdens læreanstalter*☐☐ som har Bibelen som spesialitet.

At ikke den 'vanlige mannen i gata' har kjennskap til dette, får vedkommende ta på sin egen kappe.☐☐

De fleste bibelleksika nevner dette og prøver ikke å dekke over at originalene var☐☐ *uten*☐☐ forfatter navn/signatur.

Navnene Matteus, Markus, Lukas og Johannes dukket opp ikke før det andre århundre – og de ble☐☐ *tilført skrivene*☐☐ for å prøve å gi de en apostolisk autoritet.

Der det omtales gitte navn (som forfattere) blir det ikke sagt at det faktisk var disse som virkelig hadde skrevet dette, men det blir bare henvist til å ha blitt skrevet – «*i henhold til*» -☐☐ dem. Dette bekrefter da tanken om at de ble skrevet av troende som holdt seg til apostlenes☐☐ *tradisjon*.

Man har altså foran seg et☐☐ (delvis)☐☐ gjettverk når man blar opp i Det nye Testamente og leser☐☐ *Matteus' evangelium*,☐☐ eller de andre tre.☐☐

(Allikevel, det er også sannsynlig at det☐☐ *var Lukas*☐☐ som skrev sitt evangelium samt Apostelgjerningene, noe vi straks skal se på.)

Og hvis det hadde vært slik at de fire evangelier skulle være menighetens basis for rett troslære, så kan man selvsagt ikke underlegge seg☐☐ *troslære*☐☐ uten at man har sikker opplysning om hvem som har skrevet dette!

Navnene på de antatte forfattere ble altså ikke påført før i det annet århundre. Legg også merke til at☐☐ *ingen av de fire*☐☐ påstår å ha vært øyenvitne til Jesu liv og tjeneste.

☐ (NB: Lukas☐☐ *henviser*☐☐ i sine to skriv til at hans kunnskap☐☐ *opprinnelig*☐☐ kommer fra DE SOM VAR ØYENVITNER, se nedenfor)

Men allikevel, det☐☐ *kan være*☐☐ at de hadde vært vitner til

Jesus og hans virke. Det kan bare ikke fastslås som et faktum.

Og selv om det ikke er et fastslått faktum at de fire evangelier ble skrevet av de nevnte forfattere, så er allikevel den historikken som framkommer *helt sann*. Det er altså ikke løgn og fanteri. Jesu virke og hans kors-død og siden oppstandelse ble riktig framstilt i disse skriftene.

Men at de fire 'evangeliene' er skrevet ned og blitt bevart ved at de som var i Jesu nære krets og også kjente hans disipler, det framgår jo av selve tekstene. De gir oss jo helt *detaljerte beskrivelser* av hva som skjedde, helt fra at Maria fikk besøk av Guds erkeengel Gabriel om at hun skulle bli gravid ved Den Hellige Ånd og føde en sønn som hun skulle navngi som Jesus (arameisk, *Yoshuah*).

Flukten til Egypt får vi beskrevet, siden Jesus som en tolvåring i tempelet som forbauser de skriftlærde med sin visdom; siden får vi døperen Johannes som går forut for Jesus og doper jødene ute i ørkenen ved Jordan, så – endelig får vi Jesus som en mann omkring tretti år av alder, og som skaper stor oppmerksomhet ved sine uimotsigelige mirakler og helbredelser.

Så får vi hans utvelgelse av disipler, tolv i tallet, ja, de fire evangelier er tettpakket med 'action'. Det er opplagt at de opprinnelig ble nedskrevet av en rekke troende som hadde *nøyaktig kjennskap* til det meste som Jesus både sa og gjorde. Jesu taler blir referert og hans harde dispuTT med fariseerne, et eksempel er Matt. 23.

Hvorfor forble de anonyme?

Her kan man bare bruke fantasien. Én grunn kan jeg foreslå – nemlig at forfatterne var redde for sine liv, de hadde jo sett hvordan de vantro og hardnakkete fariseerne og de fleste skriftlærde hadde forfulgt ikke bare Jesus selv (og drept ham) men i ettertid observert de hvordan også apostlene og deres troende forsamling ble forfulgt på samme måte, om de nå ikke ble korsfestet. Dette finner vi en god oversikt om ved å lese Apostelgjerningene. Jeg kan forstå at forfatterne ville være anonyme! Men, heldigvis, de fikk i allfall bidratt til at Jesus og hans virke ble *bevart i skriftlig format* for all framtid. Det er jo det som er viktig her.

Men dette kan allikevel ikke – som ved et trylleslag – gjøre de fire evangelier om til en troslære på hvilken menigheten er blitt grunnlagt.

Men det kan visse skriv forfattet av apostelen Paulus! Vi kommer til det snart.

Hva skjer dersom kristne ved sine misforståelser av de fire evangeliene, bruker de som troslære og som guide til hva vi kristne kan tro og gjøre? Jo – dessverre da skjer det som faktisk allerede har skjedd innen kristenheten, det finnes flere trossamfunn som bruker eksempelvis Jesu løfter til disiplene om at de skal kunne utføre mirakler, kaste ut onde ånder og helbrede alle slags sykdommer ved forbønn etc.

De tror da feilaktig, at Jesu ord i Mark. 16 er til dem, uten at de forstår at Jesus talte dette *eksklusivt bare til de troende jøder* i hans samtid.

Særlig pinse-retningene/karismatikerne innen kristenheten har gjort seg bemerket ved at de tror at apostlenes tegn, mirakler og undere er blitt overført til vår tids menighet. Men Jesus var utsendt bare til Israels hus, og det han sa og lærte gjaldt ALDRI oss hedninger utenfor jødedommen. Mark. 16 og *«..disse tegn skal følge dem som tror: I mitt navn skal de drive ut onde ånder. De skal tale med tunger. – De skal ta slanger i hendene, og om de drikker dødelig gift, skal det ikke skade dem. På syke skal de legge sine hender, og de skal bli helbredet»*, ble aldri talt til menigheten, Kristi legeme, det som Paulus kalte «Ett nytt menneske» (Ef. 2, 15).

18-20 år FØR noen av de fire evangelier (unntatt Lukas, som var 10 år etter) så hadde Paulus allerede spredt sitt nådeevangelium i største delen av det eksisterende Romerriket. Og i hans to eneste menighets-skriv – der vi så finner dette nådeevangeliet, finner vi *ingenting* om at Mark. 16 ble etterlevd og fulgt av Paulus eller noen av hans medarbeidere. Det er helt tyst om tegn, under og mirakler, og heller intet om demon utdrivelser. Årsaken er enkel: Forkynnelsen til Israel særskilt, og budskapet om et Kongerike med Jesus som deres konge, var avsluttet fordi Israel falt fra Gud som nasjon (Apg. 28, 25-28).

Rom og Paulus' konfrontasjon med de elleve synagogene der var 'endestasjon' for Israel som nasjon for Gud. Bare 7 år etter at Gud brøt med nasjonen, kom ulykken og ødeleggelsen over Israel da Herren lot romerhæren knuse dem.

Efeserne/Kolosserne har *altså ikke ett eneste ord* eller rapport om at Paulus utførte mirakler og helbredelser.

Men i tiden FØR nådeevangeliet ble gitt ham (i år 62-63) så finner vi eksempelvis Paulus i Efesus der mengder av syke og demonbesatte ble helbredet og satt fri, så mye at lederne i byen startet en opphetet forfølgelse mot Paulus. Hans tid i Efesus i Apg. 19 vitner tydelig at Gud ved ham utførte store undergjerninger, samt at budskapet Paulus forkynte IKKE var nådeevangeliet, men evangeliet om *Guds jordiske Kongerike* som skulle bli etablert ved Jesu snarlige gjenkomst. Det var *altså ikke blitt menighetens tidshusholdning* ennå.

Paulus fulgte ikke noen lære framsatt i de fire evangelier, men han fikk åpenbart direkte av Kristus hva han skulle bringe fram, og dette er summert tydelig opp i Efeserne og Kolosserne.

Men fordi store deler av kristenheten i misforståelse bruker de fire evangelier som *troslære* til menigheten, så har det gått helt galt. Man innbiller seg at mirakel-løftene gitt de troende jøder av Jesus også kan tilegnes hedningeverden utenfor og som gyldige løfter i vår egen tid.

LUKAS' FORORD TILEGNET TEOFILUS

Det er jo forordet i Lukas 1 som bidrar til at det sannsynligvis var Lukas som skrev Lukas sitt evangelium. Peter og Paulus og deres kollegaer blir jo nøye beskrevet i Apostelgjerningene, og i Paulus sine brev finner vi at Lukas var den som hadde fulgt med ham på reisene og skrev ned alt som hendte av betydning.

Verken Paulus eller andre store personligheter framsatte Lukas som en som talte og forkynte evangeliet.

Han betegnes av Paulus som «..den kjære legen» - så det er rom for å tenke seg at tiden Lukas hadde gikk med til skriving av Apostelgjerningene. Noe måtte jo Lukas drive med, og om noen trang ettersyn av en lege, så ville neppe det ta hele dagen og hele uken. Han var jo i følge med Guds apostel, Paulus, og det var denne som tok seg av forkynnelse og arbeidet med å etablere menigheter.

Kolosserbrevet – det siste som Paulus skrev før han døde – nevner en rekke medarbeidere i troen, og Lukas var en av dem. Han var med Paulus like til siste slutt (Kol. 4, 14).

Det ble skrevet omkring år 63 e. Kr.

Lukas var med Paulus stort sett hele tiden, med få unntak. I 2 Tim. 4, 11 finner vi at det var BARE Lukas som var hos Paulus! Dette sier en hel del.

I åpningen av Apostelgjerningene forteller Lukas til Teofilus, at det var han som skrev 'Den første bok' – altså antakelig Lukas evangeliet – «..om alt det som Jesus begynte med både å gjøre og lære, inntil den dag da han ble tatt opp til himmelen, etter at han ved Den Hellige Ånd hadde gitt sine befalinger til de apostler han hadde utvalgt.» (Apg. 1, 1-2). Dette stemmer helt med Lukas evangeliet, som avsluttes nettopp med at Jesus ble tatt opp til himmelen (Luk. 24, 51-53). Dermed er det jo angitt at Apostelgjerningene må være 'Den annen bok' fra Lukas sin hånd. For å kunne ha skrevet Apostelgjerningene, må Lukas ha vært tilstede i disse hendelsene, slik som vi jo forstår når vi leser dette. Lukas var ikke øyenvitne til Jesus og disiplene, men han var øyenvitne til både Peters virksomhet – og litt senere – Paulus' virksomhet.

I Lukas 1, 1-4 får vi en presentasjon der Lukas henviser til at Teofilus hadde blitt undervist av ham i disse ting:

«Etter som mange alt har tatt seg fore å sette opp en FORTELLING (en historie) om de ting som er blitt fullført blant oss, slik de har OVERGITT DET TIL OSS, DE SOM FRA BEGYNNELSEN VAR ØYENVITNER OG ORDETS TJENERE, så har også jeg nå GÅTT NØYE GJENNOM ALT SAMMEN FRA BEGYNNELSEN AV, OG BESLUTTET MEG FOR Å SKRIVE DET NED I SAMMENHENG FOR DEG, GJEVESTE TEOFILUS, for at du skal lære å kjenne hvor pålitelige de lærdommer er som du er blitt undervist i.»

Her lærer vi en rekke bibel-fakta som vi ikke bør overse: Lukas påpeker at MANGE allerede hadde tatt seg fore å nedskrive historikken omkring Jesus og apostlene. Vi kan bare gjette hvor mange dette var...kan det ha vært 40-50 ivrige troende som skrev dette ned, hver på sitt vis? Kan det ha vært så mange som over hundre??

Vi får nok aldri noe svar på dette. Det får holde at Lukas sier at MANGE og ikke bare noen få, hadde skrevet ned det Jesus sa og gjorde.

Lukas mente tydeligvis at det var på sin plass å gjøre det samme, og ikke bare å kopiere det andre hadde skrevet – men selv ta rede på disse hendelsene på en nøyaktig og samvittighetsfull måte. Lukas påpeker at han har gått nøye gjennom alt fra BEGYNNELSEN AV. Han ville forsikre seg om at Teofilus fikk vite en totalt sann og nøyaktig historikk om disse ting.

Legg også merke til (dette blir ofte oversett av leserne) at dermed finner vi jo at Lukas evangeliet egentlig er et brev, stilet til en enkelt person, Teofilus. Men brevet visste Lukas ville bli videreformidlet av Teofilus og spredt innen jødedommen men også i Romerriket generelt.

Det blir holdt for riktig i flere teologiske kretser at Teofilus kan ha vært en høytstående person i det romerske byråkrati i den tiden han hadde kontakt med Lukas – og dette legger jo en ekstra dimensjon til korrespondansen dem imellom: Lukas visste at Teofilus var en viktig formidler med et større nettverk av mennesker, og som kunne få videreformidlet den historikk som Lukas hadde satt seg fore. Teofilus var sannsynligvis en meget viktig nøkkelperson i arbeidet med å få historien om Jesus Kristus gjort kjent innen hele Romerriket. Ikke det minste underlig at Lukas da uttrykker at han hadde fått sine mange detaljerte opplysninger fra ØYENVITNER til Jesu liv og virksomhet.

Samtidig vedgår jo Lukas derved, at han selv ikke var et øyenvitne.

Det er mye fin opplysning å finne på internett dersom leseren ønsker å fordype seg i en slik detalj som dette med Teofilus sin betydning.

PAULUS – HEDNINGENES APOSTEL

Det finnes ingen tvil om Paulus sine skriv, fordi han navngir seg selv (samt nære medarbeidere) i brevene ved sine kjente og nesten repetitive åpningsord.

Paulus sine brev er lærebrev til den gjeldende troende forsamling, og ikke historikk som sådan. BILDE: Kolosserne, utdrag av original.

Hans brever kan deles i to kategorier:

De tidlige brevene (skrevet i samme tidsrom som Apostelgjerningene omhandler, år 33 til år 62-63 e. Kr.) ble skrevet til det troende messianske Israel med deres proselytter, og læren er basert på Den nye Pakt tilbudt Israel og som Jesus etablerte ved sin kors-død. Disse brev ble skrevet mens ennå Mose lov var regnet som gyldig, men Den nye Pakt gav de troende nåde når de falt i å overtre lovens bud og forskrifter. Av brevene framgår det en tydelig lære om at de troende jøder/proselytter forventet opprettelsen av et kongerike i Israel ved at Jesus skulle komme fra himmelen i deres levetid.

Den andre kategorien er den tid som kan betegnes som tidshusholdningen med den frie nådefrelsen, menighetens tid, og som vi troende i vår tid ennå befinner oss inne i, og denne husholdningen finner vi bare i Efeserbrevet og Kolosserbrevet. Filemon brevet ble også skrevet i samme tidsrom, men har ingen troslære. Menigheten ble dermed ikke til før etter at Apostelgjerningene var lukket og Israel frafalt Gud.

Den førstnevnte kategori var mens Israel ennå var å regne som Guds nasjon, men den sistnevnte kategori oppstod idet Israel nettopp hadde falt fra Gud som nasjon og dermed satt ned ett hakk til å regnes bare som en nasjon blant alle andre nasjoner. Dette fallet er det vi leser om idet Paulus i Apg. 28, 25-28 blir fornektet av jødernes lederskap i Rom, og han siterer dommen over dem fra Jes. 6 om deres døvhet og blindhet og vantro uforstand, og erklærer at fra nå av er evangeliet sendt ut til hedningene. Se Ef. 2, 14-15 om at jøde og hedning i troen nå var satt likt, og Mose lov og forskrifter var avskaffet! Dette skjedde fordi Israel ble heretter regnet som frafalt Gud.

Men altså, i begge de to kategoriene med brev skrevet av apostelen, så er skrivene navngitt og det er ingen tvil om fra hvilken apostel brevene er skrevet.

Romerbrevet: □□ «Paulus, Jesu Kristi tjener, kalt til apostel, utvalgt til å forkynne Guds evangelium».

Korinter-brevene: □□ «Paulus, ved Guds vilje kalt til Kristi Jesu apostel, og Sostenes, vår bror..»

«Paulus, ved Guds vilje Kristi Jesu apostel, og Timoteus, vår bror, til den Guds menighet som er i Korint...»

Galaterbrevet: □□ «Paulus, apostel, ikke av mennesker eller av noe menneske, men ved Jesus Kristus og Gud Fader, som reiste ham opp fra de døde.»

Efeserbrevet: □□ «Paulus, ved Guds vilje Jesu Kristi apostel – til de hellige i Efesus, som tror på Kristus Jesus.»

Filipperbrevet: □□ «Paulus og Timoteus, Kristi Jesu tjenere – til alle de hellige i Kristus Jesus som er i Filippi, sammen med tilsynsmenn og menighetstjenere..»

Kolosserbrevet: □□ «Paulus, ved Guds vilje Kristi Jesu apostel, og vår bror Timoteus – til de hellige og troende brødre i Kristus i Kolossæ: Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far!» □□ (NB: Merk, det er fra denne åpningshilsen at bl.a. Den norske Kirke bruker denne □□ nåde-hilsen i Gudstjeneste liturgien. Det kan ikke bli bedre enn dette).

Det blir ennå diskutert i teologiske kretser, om hvorvidt Hebreerbrevet ble skrevet av Paulus. Ingen paulinsk åpningshilsen kan leses i det brevet. Men forfatteren nevner Paulus' nærmeste medarbeider, Timoteus. Dette gir grunn til å tenke at det kan være Paulus som skrev det. □□ Timoteus blir omtalt med samme ordelag som vi finner i alle de brev der Paulus har nevnt ham, □□ «Dere skal vite at vår bror □□ Timoteus □□ er løslatt. Hvis han kommer snart, skal jeg besøke dere sammen med ham.» □□ (Hebr. □□ 13, 23).

1 Tim. 1-2 viser at Timoteus stod i et særdeles nært og familiært forhold til apostelen Paulus:

«Paulus, Kristi Jesu apostel etter befaling av Gud, vår frelser, og Kristus Jesus, vårt håp – til Timoteus, □□ **min ekte sønn i troen:** □□ Nåde, miskunn og fred fra Gud, vår Far, og Kristus Jesus, vår Herre!»

Den samme type innstendige og varme hilsen åpner også 2 Tim. Paulus bruker også samme slags hilsen i åpningen av sitt brev til Titus, versene 1-4.

Filemon brevet: □□ «Paulus, Kristi Jesu fange, og vår bror Timoteus – til vår kjære venn og medarbeider Filemon.»

PAULUS HADDE ETABLERT DET FRIE NÅDEEVANGLIET
LENGE FØR DE FIRE EVANGELIER BLE GITT UT

Dette faktum har jeg nevnt i min artikkelserie om Misjonsbefalingen, og du kan finne serien her på nettsiden. □ Og jeg gjentok dette ovenfor i denne artikkelen.

Matteus evangeliet kom i år 80, Markus i år 82-83, Johannes omkring 93 og Lukas omkring 73, like etter Israels ødeleggelse.

Det er sannsynlig at □□ apostelen døde før Israels ødeleggelse □□ i år 70. □□ Men hans død blir ikke nevnt i noe bibelskrift og er overlatt kun til våre gjetninger. Katolske legender vil ha det til at han ble henrettet i Rom i år 67 –

men det finnes ingen beviser på det.

Bruken av de fire evangelier som om disse, eventuelt deler av disse, skulle være troslære til menigheten, kan nok i hovedsak skyldes de såkalte kirkefedrene og den påfølgende Katolske Kirke.

Det er fra disse at man i stor grad overså at Paulus allerede 18-20 år før de historiske skrivene om Jesu liv og tjeneste, hadde etablert det frie nådeevangeliet og tidshusholdningen med Guds nåde. Dette evangeliet finner vi bare i den læreform som er i Efeserbrevet og Kolosserbrevet. Det var åpenbart for Paulus og han betegner dette evangeliet som en *hemmelighet* som hadde vært skjult i Gud selv, før det ble åpenbart for apostelen. Se Ef. 3, 1-9 og Kol. 1, 25-26.

Se også min separate artikkel med min gjennomgang av Kolosserbrevet (finnes i norsk og i engelsk).